

Granskning av årsredovisning 2019

Region Jönköpings län

Projektledare: Rebecka Hansson

*Projektmedarbetare: Agnes Benjamin, Christoffer Hansson, Kerstin
Sikander, Jonas Sukhin*



Innehållsförteckning

Inledning	3
Iakttagelser och bedömningar	5
Bedömningar utifrån revisionsfrågor	9

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer granskat regionens årsredovisning för perioden 2019-01-01 – 2019-12-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2019.

Syftet med granskningen är att ge regionens revisorer underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande revisionella bedömningar:

Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt innehåller upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Regionen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans.

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i allt väsentligt innehåller den information som skall ingå enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed.

Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att resultatet är delvis är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2019.

Vi bedömer att verksamhetens utfall delvis är förenligt med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen i budget 2019.

Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen för god ekonomisk hushållning. Styrelsens bedömning i årsredovisningen är att Region Jönköpings län har en god hushållning, både verksamhetsmässigt och finansiellt för år 2019.

Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna avviker från lag och god redovisningssed vad gäller redovisning av pensionsåtagandet. Årsredovisningen överensstämmer i dessa avseenden med regionens styrmodell. En alternativ redovisning av pensioner enligt blandmodell finns i årsredovisningen med tillhörande analyser. Avvikelsen i balansräkningen avseende pensionsåtagandet uppgår till 4 594 mnkr. Årets resultat skulle, vid redovisning enligt Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), varit 159 mnkr lägre. Eftersom felet är materiella och påverkar räkenskaperna i väsentlig omfattning, bedömer vi att räkenskaperna inte ger en rättvisande bild och att rättning bör ske innan de fastställs av fullmäktige.

Inledning

Bakgrund

Enligt 4 kap 3 § LKBR ska årsredovisningens delar upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och kommunens eller regionens ekonomiska ställning.

Regionen skall formulera verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning i budgeten. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i årsredovisningen är förenliga med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga beskrivning ska lämnas till fullmäktige inför behandlingen av årsredovisningen. Denna granskning utgör underlag för det utlåtande som revisorerna ska lämna till fullmäktige.

Revisionsobjekt är styrelsen som är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

Syfte och Revisionsfrågor

Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen:

- Kommunallag (KL)
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer
- Fullmäktiges beslut avseende god ekonomisk hushållning

Avgränsning och metod

Avgränsning och inriktning har skett efter en bedömning av väsentlighet och risk. Till grund för bedömningen ligger bland annat resultatet av tidigare års granskning och förändringar i normgivningen avseende den kommunala redovisningen.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen med intressen i regionen, hade påverkat dennes bedömning av regionen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan regioner och verksamheter.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting" från Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV). Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning och granskning av räkenskapsmaterial.

Vår granskning omfattar inte intern kontroll i system och rutiner som genererar underlag till den finansiella rapporteringen.

Rapporten har sakgranskats av tf ekonomidirektör och redovisningschef.

Iakttagelser och bedömningar

Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

Iakttagelser

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen innehåller en översikt över utvecklingen av regionens verksamhet.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.

Förvaltningsberättelsen innehåller inte något eget avsnitt med upplysningar om händelser av väsentlig betydelse för regionen som inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut. Upplysningar ges i viss mån på olika ställen i förvaltningsberättelsen.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysning om regionens förväntade utveckling.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om väsentliga personalförhållanden samt sjukfrånvaron.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om andra förhållanden som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den regionala verksamheten.

Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av om målen och riktlinjerna för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts. Resultatet av god ekonomisk hushållning bedöms under avsnittet *god ekonomisk hushållning* i denna rapport.

Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av regionens ekonomiska ställning.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar.

Driftredovisning

Årsredovisningen innehåller en driftredovisning i eget avsnitt. Det framgår hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställs för den löpande verksamheten.

Investeringsredovisning

Årsredovisningen innehåller en investeringsredovisning i eget avsnitt. Investeringsredovisningen omfattar en samlad redovisning av regionens investeringsverksamhet.

Bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Regionen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans för år 2019. Årets balanskravsresultat uppgår till 473 mnkr. Regionen har inga underskott från tidigare år att återställa.

God ekonomisk hushållning

Regionfullmäktige har fastställt ett måldokument, *Budget med verksamhetsplan 2019 och flerårsplan 2020 - 2021*, innehållande ett antal finansiella mål och verksamhetsmål.

Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot regionens övergripande finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Det övergripande målet är att investeringarna över tid ska finansieras med egna medel. Nuvarande period omfattar åren 2015 – 2025.

Finansiellt mål	Utfall 2019	Måluppfyllelse
Investeringar ska över tidsperioden 2015 – 2025 egenfinansieras till 100%.	För perioden 2015 - 2018 översteg investeringarna verksamhetens resultat tillsammans med avskrivningarna med 70 mnkr. För år 2019 är resultatet tillsammans med avskrivningarna 21 mnkr högre än nettoinvesteringarna.	För periodens fem första år har investeringarna inte full ut finansierats med egna medel. Skillnaden är knappt 50 mnkr.

Av redovisningen framgår att det finansiella målet inte helt uppfylls.

Mål för verksamheten

I årsredovisningen görs en avstämning mot regionens systemmätetal som framgår i måldokumentet som regionfullmäktige fastställt. Verksamheten följs upp i fem olika perspektiv. Bedömningen av om god ekonomisk hushållning uppnåtts under 2019 grundar sig dels på hur verksamheten utvecklats i förhållande till regionfullmäktiges mål, dels på hur verksamhetens resultat förhåller sig till regionsektorn i övrigt. Av tabellen framgår att 77 % av 43 systemmätetal är uppfyllda eller delvis uppfyllda år 2019. Motsvarande siffra var 74 % år 2018 och 77 % år 2017. Mätetal som förbättrats är främst tillgängligheten och de som försämrats är främst kundnöjdhet inom trafik och infrastruktur.

Måluppfyllelse ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet				
Värdering	Antal mått	Andel (%) 2019	Andel (%) 2018	Andel (%) 2017
Målet är uppfyllt	19	44 %	44 %	47 %
Målet är delvis uppfyllt	14	33 %	30 %	30 %
Målet är inte uppfyllt	10	23 %	26 %	23 %

Bedömning

Vi bedömer att utfallet delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.

Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måloppfyllelsen för god ekonomisk hushållning. Styrelsens bedömning i årsredovisningen är att Region Jönköpings län har en god hushållning, både verksamhetsmässigt och finansiellt för år 2019.

Rättvisande räkenskaper

Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt LKBR och omfattar erforderliga noter.

Vid granskningen av resultaträkningen för regionen har följande väsentliga avvikelser noterats:

Region Jönköpings län tillämpar redovisning enligt den så kallade fullfonderingsmodellen med motivet att därigenom få en mer rättvisande pensionsredovisning. De poster som påverkar resultaträkningen, jämfört med blandmodellen, är verksamhetens kostnader, verksamhetens nettokostnader, finansiella kostnader och årets resultat. Fullfonderingsmodellen är inte förenlig med LKBR. Lagen anger att blandmodellen skall tillämpas.

Årets resultat uppgår till 1 196 mnkr. Analysen i årsredovisningen har skett utifrån detta resultat. Jämfört med årsbudget innebär årets resultat en positiv avvikelse med 821 mnkr. Jämförelse med budget och föregående år lämnas för varje delpost. Av lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelserna.

I årsredovisningen redovisas även resultaträkning, balansräkning, kassaflöde samt nyckeltal för blandmodellen. Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga regionens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret.

Årets resultat enligt blandmodellen uppgår till 1 037 mnkr.

Balansräkning

Balansräkningen avviker från LKBR och god redovisningssed med avseende på redovisningen av pensioner då fullfonderingsmodellen tillämpas. I övrigt är vår bedömning att balansräkningen i allt väsentligt redovisar regionens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen samt omfattar erforderliga noter.

Avvikelsen i balansräkningen avseende pensionsåtagandet uppgår till 4 594 mnkr.

Justeringar har gjorts av ingående balanser till följd av övergången till Lag om kommunal bokföring och redovisning.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar erforderliga noter. Kassaflödesanalysen överensstämmer med övriga delar av årsredovisningen.

Sammanställda räkenskaper

Regionen har inte upprättat någon sammanställd redovisning. Motiv har lämnats i redovisningsprinciperna. Vi bedömer att kraven enligt LKBR 12.2 uppfylls samt att RKR R 16 har följts.

Redovisningsprinciper

Upplysning om tillämpade redovisningsprinciper lämnas som not i årsredovisningen.

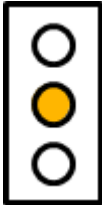
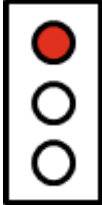
Ändrade principer till följd av anpassning till ny lagstiftning samt rekommendationer från RKR som börjat gälla från och med 2019 har inneburit att poster för det närmast föregående året räknats om för att kunna jämföras med räkenskapsårets poster. I samband med ny lagstiftning har även genomsnittsmodellen för redovisning av basbeloppsförändringar och så kallade bromseffekter tagits bort. Hur detta påverkat redovisningen framgår i not.

Upplysning lämnas om avvikelser från de grundläggande redovisningsprinciperna. Skälen till avvikelserna framgår.

Bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna avviker från lagar och rekommendationer vad gäller redovisning av pensionsåtagandet. Årsredovisningen överensstämmer i dessa avseenden med regionens styrmodell. En alternativ redovisning av pensioner enligt blandmodell finns i årsredovisningen med tillhörande analyser. Avvikelsen i balansräkningen avseende pensionsåtagandet uppgår till 4 594 mkr. Årets resultat skulle, vid redovisning enligt LKBR, varit 159 mnkr lägre. Eftersom felen är materiella och påverkar räkenskaperna i väsentlig omfattning, bedömer vi att räkenskaperna inte ger en rättvisande bild och därför bör rättas innan de fastställs av fullmäktige.

Bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Kommentar	
Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?	Uppfyllt Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt innehåller upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.	
Är årsredovisningens resultat förenligt med det mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?		
Finansiella mål	Delvis uppfyllt För periodens fem första år har investeringarna inte full ut finansierats med egna medel.	
Verksamhetsmål	Delvis uppfyllt Utifrån årsredovisningens återrapportering framgår att 77 % av 43 systemmätetal är uppfyllda eller delvis uppfyllda år 2019.	
Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?	Ej Uppfyllt Vi bedömer att räkenskaperna inte ger en rättvisande bild. Bedömningen grundas på att räkenskaperna avviker från lagar och rekommendationer vad gäller redovisning av pensionsåtagandet.	

Rekommendationer

Regionen har under år 2019 lämnat aktieägartillskott till det helägda koncernföretaget RJL Älghunden AB med ett sammanlagt belopp om 25 mnkr. Aktieägartillskottet har redovisats som en ökning av aktiernas anskaffningsvärde. Ytterligare aktieägartillskott kommer sannolikt att lämnas under de närmsta åren. Enligt 7 kap 4§ första stycket LKBR ska en finansiell anläggningstillgång som på balansdagen har ett lägre värde än det redovisade värdet skrivas ned, om det kan antas att värdenedgången är bestående. I RKR R 7 anges att *en bedömning ska ske per varje balansdag* huruvida det finns en indikation på att en finansiell anläggningstillgång har minskat i värde.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi regionstyrelsen att per varje balansdag gör en bedömning huruvida det finns nedskrivningsbehov av aktiernas värde i RJL Älghunden AB.

2020-03-18

Rebecka Hansson
Uppdragsledare/projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Region Jönköpings län enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av ramavtal ref.nr RJL 2017/2260 från den 2017-12-05. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.